

2113

~~14a~~

I L G H E

T A L

P O P L U M A L T I

F' il 31 ta Marzu

tas-sena 1851.

REVERENDISSIMO CANONICO MICENI

EX-PROFESSORI

REGIÆ STUDIORUM UNIVERSITATIS.

REVERENDISSIME AMICE

Sciens te habere fluxionem magnam, et forsitan mea culpa: mitto
hanc caramellam bellam, et dulcem ad dulcificandum cannarozzi
Habe me excusatum pro tanta libertate. Vale.

Datum in Civitate intrigantium

Die XX mensis Aprilis

Anno MDCCCLI.

G H A I D U T.

Pwahda giralom chem hi chbira,
 L'imsiechen hbieb tal Gvernatur;
 Bakghu 'l coll b'xiber imniher
 Ghax f' l'abiar seier imur.
Mela meta chienu sguri
 L' il Gvernatur sejer min haun,
 Ghamlu lakgha daun beinietom
 Sa b'ex jokghod b'il fors haun.
Dan ghal chem hua ried jokghod
 L'il eghdeua ma riet juri,
 Giagħal l' il Fra Steifen u l'il hbieb tighu,
 Iaghmlu u talba mis-signuri.
Ilda meta hargiu bigha
 Wisk fitit ghamlu ismjet,
 Tan-nies colla b'il giuh meita,
 U l'ohrain tfal u patriot.
It-tfal colla ta l' iscola
 Bigha Fra Steifen dar,
 U sachem fitit minhom lakkat
 Xiogħol kamel daks chbir bmar.
Meta rau din it-tbatja
 Hbiebu 'l coll għaliex henneu,
 L'il Giambomblu lakkghu mighu
 U l'arcipriet u l'il-Neveu.
Meta dahlu daun fin-nassa
 Issuk collu beda idur,
 Ghaliex kalulu l'in-nies tighu
 Dauna magħna huma sgur.
Ilda daun innies tas-suk
 Li fukom chellom tama chbira;
 Ma setghux ilaktu minnom
 Ghair xi gbaita u xi tis-sfira.
L' erbha hargiu rasom baxxa
 U gbaineihom iharsu f'lard
 Eja immorru, kal Fra Steifen,
 Naharbu iz-zcuch min tal pastard.
 "Figlioli aspettate, kal Miceni,
 Ucoll Giambomblu u l'arcipriet,
 Mil pastard ma ghanniex biza
 Ghair mil bass u xi basliet.

Wara hech taħbila chbira
 Kabes fostom is-sensal,
 Xein ma nistgħu ahna nagħmlu,
 La ma haux magħna tal Catedral.
 "Nego majorem, Miceni kallu,
 Cul fejn dejem inħalt jena
 Insemmilech mux biex niftahar
 It tiduiba tal kampien.
Ta bil hakk un accidente
 Li fis jena ma hsibt xein,
 Già noa era grande cosa
 L' irnexxietli b'la widnein.
La darba irġiait dewibta
 B' halli chiecu xein ma giara,
 Mil kies bis fit ichbar gietni
 Izda f' dan indunait wara.
Meta gew biex itelghua
 Cul had kal li jena bmar,
 Izda jen sibtila īrmiediu
 Ghax lakkaxtila il campnar.
Meta in-nies min tal Furiana
 Jenfirdu riedu min-na,
 Induvnau xio hu li giara?
 Min habba fja colloq sisdin-na.
Meta giè il gvernatur l' iħor,
 Inthald cont jen għal-lakgha tigħu,
 Tahsbux li giet xi folla chbira?
 Le, Giambomblu u iena tħaina mighu.
Tifstacarx Fra Dun Giambomblu
 Fil banda li giboa tas-suldati
 Inti cont ma duarom tigħi,
 U l' imbit rid il cul had tati?
Niftacar iva kabes Giambomblu,
 U niftakar wisk sigur,
 Li għal diċċa l' iscrizioni
 X' xebha tac l' Osservatur!!
Ne memineris kal Miceni
 Mil hwejeg colla l' imghoddja,
 Ghax meta figħha ien niftacar
 F'lard wiċċi jaka b' il mistħija.

Ua sapete il perchè u daca,"
 Kal Giambomblu hafna chliem,
 Steifen kallu u l' arcipriet migbu
 Lahtieg inghaddu il koddiem.
 Iela raddeu salib ghal wiceiom
 U Beinietom ghamlu cumitat,
 Sa biex jestiednu xi nies ohra,
 Mahhom ucoll xi avucat.
 Wara li huma ftiehmu
 U cul bagia giet mahsuba;
 L' il marchis l' ewel ma stiednu
 U l' avucat ghainu mixruba.
 Izda daun ma chenux bizzejet
 Nahtiegiu obrain nistiednu sgur,
 Biex ma tigix ghira beinietna
 Nistiednu ucoll l' il monsignur,
 monsignur, dach li ftit ilu
 Chien chiteb ittra l' il gvernatur,
 Ismu heba u ma tifel baghata
 Gbax taghmillu chienet disunur!
 Dana jen rid inghedukom
 Biex wihed b' ihor ma tehdux,
 U tcunu il coll tafu min hua
 U ma ta l' isla ma l'ibdlux.
 Kabzu l' coll, Ghandna nistiednu
 L' israpar colla, u l' consliet
 Tal mastranza, u l' bicciera
 Tal Furiana u l' erba bled.
 Sa fl'abhar huma ftiehmu
 Li jeltakghu n' har l' itnein
 Miceni ried jaf sewa
 Ubi, dove, u sgur sein.
 Fis-sagristja ta S. Paul
 T' intaka kella id-deputazioni,
 Sa biex min hem huma johorgiu
 Il coll f' limchien b' il purcissioni.
 Sa biex avzat icun cul had
 U l' purcissioni t' cun wisk chbira;
 Elfein ittra Steifen baghad
 L' il wisk nies min ta di l' gzira.
 N'har l'itnein l' il ghaxra u nofs
 Miceni gie f'is-sagristja
 B' il-lehia frisca u collu mzejen
 Iestenna kagħad il cumpagnia.

Izda meta korbu l' hdax
 Rasu chibret daks ballun
 "Diascane, kal, kattus ma giex"
 X' wahda għamel dac il buffun.
 Malli kighed dal chliem iomghod,
 Fra Steifen gie f'is-sagristja,
 Kallu Domine, eja, feinom
 Is-sit elef u hames mja?
 Idmir tighi jen aghmilt collu
 Sa biex t' irnexxi mil-l'ahiar,
 X' għandi nagħmel mux tort tighi
 Jech halleuni l' col b' hal hmar.
 Iva feinhom il-patriet colla
 Li huma inchitbu f'il-petizioni?
 Chellom għall-inkas ħigħidulna
 U le jagħimlulna din l'azjoni.
 Ir-raġiuni li ma tieux
 Ghax hua l' hin tar-refetoriu
 Meta huma hem migimugħha,
 Jenseu l'eruieh tal-purgatoriu!!
 Wara li sama dal chliem collu
 l' Miceni wisk sghobbieħ
 Li mat-tfal mar hu jendahal
 La darba fostom l' aktar xieħ.
 Mela malli il-hdax dakku
 Jengiemgħu bedghu l' mistednin
 Zeug mercanti u Fra Cieka
 Il bkja l' obra kassisin.
 Wenzu, Masu, u tal-Mosta
 L' avucati l' mistednin
 Il consigliet u ibnu l'abbati
 Wara daun chienu gejn.
 Il consigliet u ibnu l'abbati
 Biex nistiehmu, iz-zebbuggin
 Għand ir-Ramli huma dahlu
 U bakħbu hem mistohbijn.
 Meta il-hin hu beda diebel
 U nofs sigħa dakket fuk il-hdax,
 Miceni ghaddom b' has-suldati,
 U sab li humx chienu tħażżeek.
 Chif hec chienu l' coll migimugħu
 Hareg Fra Steifen l' petizioni
 Zamma f' idu b' halah iċċara
 Il hargiu bigha purcissioni.

In-nies chienet l' istenniehom
 U mixerda chienet fit-trekat
 Dal mument l' arcipriet deher
 Sal palazz wasal b'l'eghiat.
Sibuli tokba fein nestahba,
 Beda jeleg, u ghajat b' vuci sgata,
 Ghax bit-tisfir il poplu wasslu
 Min tal palazz sa giò l' intrata.
 Hem x'cont t'ara sigha kabel
 Jestenneu f' il cantunieri,
 Don Filippu u 'l Ginuis bonci
 U l' asmaticu *Canterieri.*
X'bin waslu fein il piazza
 Chien hem numru ta nies chbir
 Li cont flocom cont l' istahba
 Chif il ghe beda ut-tisfir !
 Chien hem wihed xein ma baza
 Gieb suffara tal pluvieri,
 Oh it-tisfir chif chien jenstama
 Sa mil-libghad cantunieri.
Cap di fila ghazlu 'l Fra Cieka,
 Ruh milli itwal u nexsin,
 Xi sthaltech cont int tara
 Ghair flixew tal-mareschin ?
 Dan li jobghod tant l' inglesi
 U ir religion jestenna sgur,
 Mela chellu l' inglisi iservi
 Cap di fila u tambur maggiur ?
 Uraih giè l' avucat tal mosta
 Li wicciu icreh bosta,
 Subgbaih ghamel b'hal pinzetta
 U bexxak ghainu b'hal accetta.
 Chif huma f'l'intrata dahlu
 Tal palazz, il col ghaxijn,
 Kalu iva għandna ioso fru
 Ghala 'l gid min tal Maltin.
 Malli waslu f'nofs it-tarag
 Saret f'nosom discussioni
 Min minhom għandu jersak
 Jeppresenta 'l petizioni.
 Għal-l'ewwel cul had staha
 Il koddiem kabbzu 'l Marchis
 Izda dan ma tant jenkala
 La bi't-talian, l'ankas b'l'inglis.

Mela daun flieħmu beinietom
 U l'il Miceni wisck talbu
 L'ankas dan ma riet jaccetta,
 Ghax b'ir-roghda hassu maktuh.
Sa f'l'ahhar immela flieħmu
 Li tal Mosta għandu l' avucat
 Jethol hua koddiem bigħa
 Ghax fostom hu l' actar sfruntat.
Malli dahlu il coll f'is sala
 Il Gvernatur chien jesten nihom
 Chif dan ragħom heċċa sofor
 Xinhu li għandom hu saksiehom ?
Mela l' arcipriet kallu
Veni in attitudinem maris
Et tempestas demersit me.
Malli usalt ien fein il piazza
 Cul had dar mighi u ghajat ghè.
X' uahda dina il gvernatur kallom
 X'irnexxiet chergha din l' affari
 Dan il colp ragia fallieli
 Ghax dal ghè hu popolari.
Miceni kal l'il Eccellenza
Laboravi clamans raucae
Factæ sun fauces meæ.
 Rait chem għalich raina ?
 Cul had saffrilna u ghajat ghè !
Sa chem bakħu daun it-tħax
F'is-sala fuk mal gvernatur
 Il poplu collu b' il hrara isaksi
 Meta hi is-sigha li għandu imur.
Il poplu baka hem jestenna
 F'il cantunieri u f'nofs il piazza
 Għal canonchi cul had stagħġeb
 Li riedu ibegħuna min babba 'l maz
Ma jeftacrux f' il gidri kalu
 F' il corla u 'l mard tal bahar,
 U chif giè dax-xitan hauna
 Il col ghakkisna f'l'acbar fakar ?
F'rocna ohra chienu igħeidu
 Cul ma għamel cul had rà,
 Li malli kighed sieku f' Malta
 L' ewel ma neħha 'l carità.
It-tieni bagħia ghalla 'l chera
 U l' actar li ghakkes hua 'l skir,

Ghal dan collu xinhu li imissu
 Hlied il ghè u hafna t' isfir !
Meta 'lcorla hu giebilna
 Min habba sih sefrulna ig sien
 Ghal daks hec xinbu li hakku
 Hlied insaffru 'l coll f' l' imchien.
Lewel ma weblu huma 'l fokra
 Ghax l' ilom ghalak l' isptariet
 Ghal dakstaot il col magbkuda
 Il ghè inghaitu ghal tljet darbiet.
F' l' ahhar mumenti tighu
 Giebna 'l coll f' l' acbar tabbita
 Il cul had gherfex, il cul had habbat
 B'din l' assari tal munita.
Dana hua dac il bniedem
 Li eghminnielu luminazioni ?
 T'isfira il col hakkom
 Dauch it-tanax tal purcissioni.
Mela f' il wakt l' il poplu
 Jefstacar chien f'dal fattiet
 Daun it-tanax mil palaz bargiu
 Il col sofor daks l' imuiet.
L' avucat ghainu mixruba
 Ra li serva ta buffun,
 Meta nizel il gistaror naza
 U fuku ghamel is surtun.
Chif spicciat il purcissioni
 Miceni mar iddar,
 Malli wasal f'is sodda ixehed
 U beda jocrom bhala bmar.

Is-seftura hadet katgha
 Malli rad jocrob l' is-signur,
 Chif saksietu signur x' ghandeek
 Hallini, kalila ghax sejer infur.
Malli kalila dan il chliem,
 Beda jebchi b'hal tarbja,
 Din ir-raghxa kad ma ninha
 Sa mit sena niftacar fja.
Issa dan collu x'chelleeh bzonnu
 Kabzet kaltlu is-seftura
 Maria, hec kalila,
 Kad ma cont nobstor f'dil praspu
 Nistaghgieb minnech x' inhu li jonk
 La ma ghandeck inti bzon tal fili
 Maria hallini quiet nitolboc
 U gib i ftit brodu tal fellus.
Meta hu sab ruhu wahdu
 Ta dakka fuk halku chbira
 Giarrat sinna li għandu falza
 Kal x' uahda girali, t'isuieli lira !
Bieux tcun taf jen scular tighekk
 Ghax inhobboch sur Neveu
 Daun il versi rid nagħmillek
 U iccupatini jech ma humex se
Mela GHÈ ! GHÈ ! u GHÈ !
 Il stit meitin b' il giuh.
 B'hafna slaleb u xi isem
 Il hila chellom jakalghub.

TMIEM.